

PO ČEM HREPENI TA ŽENSKA

V soboto bodo v Prešernovem gledališču uprizorili prvo premiero v letošnji sezoni, Ibsenovo dramo Hedda Gabler v režiji Eduarda Milerja. Pogovarjali smo se z igralko naslovne vloge Darjo Reichman.

Po dobrem mesecu intenzivnih vaj za Ibsenovo dramo Hedda Gabler je pred gledališkim ansamblom Prešernovega gledališča prva letošnja premiera. V naslovni vlogi z vami, Darja ...

"Čeprav smo tik pred premiero, lahko rečem, da so prav zadnje vaje običajno izjemno pomembne za končno podobo predstave. Prizore, ki sem jih doslej vadila sama ali z vsakim igralcem posebej, je sedaj treba povezati v celoto. Kljub temu da imam za seboj že kar obsežen igralski opus, v katerem ni manjkalo tudi podobno zahtevnih vlog, kot je tokrat vloga Hedde Gabler, se to vendarle ne zgodi ravno vsako sezono. Za tako vlogo je potrebna dodatna kondicija, kar je seveda poseben izziv, veselje in blagost, da to lahko delaš, hkrati pa tudi izjemen napor.

Za študij tako zahtevne vloge sem imela zelo malo časa. Dobro pri tem je, da je začetek gledališke sezone, ko še ni drugih predstav, po drugi strani pa gre za besedilo, pri katerem ne potrebuješ samo kilometrine vaj, da si na vajah po osem ur na dan, ampak rabiš tudi čas za premislek, za osvojitve dramskega besedila v splošnem smislu. Sicer smo začeli ob koncu lanske sezone, ko je šlo predvsem za spoznavanje besedila, res intenzivno pa delamo zadnjih pet tednov.

Besedilo, ki bi si sicer zaslužilo nov, sodoben prevod, smo tako spoznavali iz treh različnih virov. Njegovo adaptacijo je pripravila tudi dramaturginja predstave Žanina Mirčevska. Sama sem se ob tem zakopala v goro različnih zapisov o drami. Na temo Hedde Gabler je predvsem v angleščini napisano toliko, da najbrž v celem življenju ne bi uspela vsega prebrati."

"V koži" Hedde Gabler bi vam bilo najbrž lažje, če bi se vsaj nekoliko tudi sami počutili tako ...

"Dali ste mi krasno iztočnico. Hedda je namreč skrajno neoprijemljiv lik. Lik, s katerim se v življenju še nisem srečala. Tudi, po branju različnih študij na to temo se vprašaš, mar ta ženska sploh obstaja? Kaj bo tisto, s čimer boš na neki način napolnil njen lik v predstavi? In si rečeš, da, gre za lik, ki vendarle živi in obstaja, da je del nje v vsakem izmed nas. Z Ivanko Mežan, gostujočo igralko v vlogi Juliane Tesman, tete mojega moža, sva se pogovarjali, da je za Heddo sicer lahko reči, da je skrajno negativna oseba, hkrati pa ta njena negativnost odseva v tako malih, mizernih stvareh, da je tudi oznaka negativke zelo izmuzljiva. V principu pa gre za osebo, ki je negativna do drugih, najbolj do sebe. Ženska ima vse, je mlada, lepa, inteligentna, poročena, želi živeti razkošno ..., pa vendar je težko reči, kaj sploh hoče. Hlepi po nekem maksimumu, po nečem neizrekljivem."

Želi samo biti drugačna?

"Ona je drugačna, globoko v sebi pa zelo preprosta, malomeščanska. V njej je neka praznina. Želi si nečesa, ampak zaradi te njene "notranje puščave" ne obstaja nič, kar bi ji zares nekaj pomenilo. Dramaturginja Diana Koloini je o njenem liku nekoč zapisala: Ta srhljiva praznina, ki prihaja iz globine neizpolnjenega življenja. Ta neizmerna želja, ki ne ve za svoj cilj, ta moč in senzibilnost, ki ne najde prave uresničitve in se prazna vrača v svojo praznino ... Tako nekako bi lahko razumeli lik ženske, ki jo igram."

"Za se ubiti", bi človek pomislil...

"Pravzaprav ja, za se ubiti."

Ne dvomim, da gre za eno pomembnejših gledaliških vlog zadnjega obdobja za vas ...

"Vsekakor. To je vloga, ki meni osebno pomeni zelo veliko in je na neki način nov izziv za naprej. Hkrati pa se vseskozi sprašujem, ali je vloga predvsem iz ustvarjalnega igralskega motiva res tako zelo hvaležna. Ta ženska je tako zelo na meji vsega. Z njo se je težko identificirati. Gledalec se bo vseskozi spraševal, kaj je tej ženski, kaj je narobe z njo, zakaj je taka, kot je."

Mar režiser Eduard Miler, ki mu je to že sedma režija v zadnjem desetletju v Prešernovem gledališču, v tem primeru za vas ni bil olajševalna okoliščina? Igralci poznate njegov način dela, on dobro pozna celotni igralski ansambel ...

"To je vsekakor prednost. Čeprav med študijem ni manjkalo tudi kratkih stikov med nama. Kljub temu pa se mi zdi, da sva v razumevanju besedila na isti valovni dolžini, kar je zelo pomembno. Prednost je tudi, da Miler zna črpati iz igralca. On ni režiser, ki bi si zamislil, tako in tako bomo postavili predstavo, taka in taka bo tvoja vloga, zdaj pa

delaj. Nasprotno, on igralcu vseskozi dopušča, bržkone pa tudi zahteva od njega, da hodi po robu. Pravzaprav so vse njegove predstave nekje na robu, enim so zelo blizu, drugim sploh ne. Ampak, taka je njegova poetika. Tudi sama sem take vrste igralka, da spoštujem vsakega, ne glede na to, s kom delam. Je pa res, da se z nekom poistovetiš lažje, z nekom težje. Tokrat gledamo v isto smer. Pri tem režiserja lepo dopolnjuje dramaturginja Mirčevska, ki je v nekaterih stvareh še bolj pronicljiva."

Bomo torej videli posodobljeno različico Hedde Gabler?

"Če vzamemo čas pred sto leti, v katerem je pisal Ibsen, so njegove drame sicer mnogo bolj provokativne kot danes, ko na primer to, da žena zapusti moža ni nič takega. Pa vendar, njegova besedila so danes še kako aktualna, saj gre za raziskovanje medčloveških odnosov, predvsem pa ženske psihe ... Dokaz, da so njegova besedila "preživela", so tudi mnoge uprizoritve v najboljših evropskih gledališčih. Všeč mi je, ker drame nismo na silo posodabljali. Glede na to, da je tema brezčasna, smo izbrali neki nevtralni čas."

Darja Reichman s soigralko Vesno Slapar. V Heddi Gabler igrajo še: Peter Musevski, Igor Štamulak, Branko Jordan in kot gostja Ivanka Mežan. / Foto: Mare Mutič